

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

Adalet Bakanlığı'nın sorumluluk alanında bulunan ceza infaz kurumlarında yaşam, sağlık, insan onuru, eşitlik ve haberleşme haklarına ilişkin ihlaller uzun süredir kamuoyuna yansımakta; sivil toplum kuruluşları ve meslek örgütleri tarafından hazırlanan raporlar bu ihlallerin yapısal ve sistematik bir nitelik kazandığını ortaya koymaktadır. Bu kapsamda, Özgürlük İçin Hukukçular Derneği Urfa Şubesi Hapishane Komisyonu tarafından hazırlanan Haziran-Aralık 2025 Hapishaneler Hak İhlalleri Raporu, Tokat T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutulan mahpusların çok sayıda ve ağır hak ihlaline maruz bırakıldığını belgelemektedir.

Anılan rapora göre; Tokat T Tipi Cezaevinde ağız içi arama dayatmasının esnetilmiş olmasına rağmen fiilen devam ettiği, bu uygulamanın özellikle hasta mahpusların hastaneye sevkini engellediği ve sağlık hakkına erişimi fiilen ortadan kaldırdığı aktarılmaktadır. Ağız içi arama gibi insan onurunu zedeleyen uygulamaların, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin hükümleriyle açıkça çeliştiği ortadadır.

Raporda, ağır hasta mahpusların hastaneye sevklerinin yapılmasına rağmen tedavilerinin düzenli ve süreklilik arz eden bir şekilde yürütülmediği, bu durumun mahpusların sağlık durumlarının giderek ağırlaşmasına neden olduğu ifade edilmektedir. Ceza infaz kurumlarında sağlık hizmetine erişim, devletin pozitif yükümlülükleri kapsamında olup bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi yaşam hakkının ihlali sonucunu doğurmaktadır.

Tokat T Tipi Cezaevinde İdari Gözlem Kurulları tarafından mahpuslara siyasi içerikli sorular yöneltildiği, pişmanlık dayatmasında bulunulduğu, PKK ve Abdullah Öcalan hakkında sorular sorulduğu ve bu sorulara verilen yanıtların infaz erteleme ya da infaz yakma gerekçesi yapıldığı aktarılmaktadır. Bu uygulamalar, düşünce ve kanaat özgürlüğü ile umut hakkının açık ihlali niteliğindedir.

Raporda ayrıca; kitap kotasının yedi kitap ile sınırlandırıldığı, sosyal faaliyetlerin ciddi biçimde kısıtlandığı, mahpusların sohbet, kültürel ve sportif faaliyetlerden yeterince yararlandırılmadığı belirtilmektedir. Bu durum, cezanın topluma kazandırma amacına aykırı olduğu gibi mahpusların ruhsal ve bedensel bütünlüğünü de zedelemektedir.

Tokat T Tipi Cezaevinde tutulan mahpusların büyük çoğunluğunun ailelerinin Tokat ili dışında yaşadığı, bu nedenle ziyaretlerin sağlıklı biçimde yapılamadığı, buna rağmen aile bağlarını güçlendirecek telafi edici önlemlerin alınmadığı raporda vurgulanmaktadır.

En dikkat çekici ihlallerden biri ise adli ve siyasi mahpuslar arasında haberleşme hakları bakımından yapılan açık ayrımcılıktır. Adli mahpusların 30 dakika, bazı durumlarda 60 dakikaya kadar görüntülü görüşme yapabildiği; siyasi mahpusların ise görüntülü görüşme hakkından tamamen yoksun bırakıldığı, telefon görüş sürelerinin de adli mahpuslara kıyasla ciddi biçimde sınırlandırıldığı aktarılmaktadır. Pandemi döneminde tanınan ek telefon görüş hakkının siyasi mahpuslar için 10 dakika ile sınırlandırılması da eşitlik ilkesine aykırı bir uygulama olarak raporda yer almaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Tokat T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda ağız içi arama uygulaması halen devam etmekte midir, bu uygulamanın yasal ve mevzuatsal dayanağı nedir?
- 2- Ağız içi arama dayatması nedeniyle hastaneye sevk edilmeyen ya da sevke çıkmayan mahpus sayısı kaçtır?
- 3- Tokat T Tipi Cezaevinde 2025 yılı içerisinde ağır hasta mahpuslar için yapılan hastane sevk sayısı kaçtır, bu sevklerin kaç düzenli tedavi sürecine dönüştürülmüştür?
- 4- Ağır hasta mahpusların tedavilerinin süreklilik arz etmemesinin gerekçesi nedir, bu konuda Bakanlığınızca herhangi bir denetim yapılmış mıdır?
- 5- İdari Gözlem Kurulları tarafından mahpuslara siyasi içerikli sorular yöneltildiği ve pişmanlık dayatmasında bulunduğu iddiaları doğru mudur?
- 6- Tokat T Tipi Cezaevinde 2025 yılı içerisinde İdari Gözlem Kurulu kararlarıyla infazı ertelenen veya infazı yakılan mahpus sayısı kaçtır, bu kararlara ilişkin gerekçeler nelerdir?
- 7- Kitap kotasının yedi kitap ile sınırlandırılmasının gerekçesi nedir, bu sınırlama hangi mevzuata dayanmaktadır?
- 8- Sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerin kısıtlandığı yönündeki iddialar doğru mudur, bu faaliyetlerin artırılmasına yönelik bir planlama yapılmakta mıdır?
- 9- Tokat T Tipi Cezaevinde tutulan mahpusların kaçının ailesi Tokat ili dışında yaşamaktadır, aile bağlarının korunmasına yönelik telafi edici uygulamalar bulunmakta mıdır?
- 10- Adli ve siyasi mahpuslar arasında görüntülü görüşme hakkı bakımından farklı uygulamalar yapılmasının gerekçesi nedir?
- 11- Siyasi mahpusların görüntülü görüşme hakkından tamamen yoksun bırakılması Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırı değil midir?
- 12- Pandemi döneminde tanınan ek telefon görüş hakkının siyasi mahpuslar için 10 dakika ile sınırlandırılmasının hukuki dayanağı nedir?
- 13- Tokat T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda haberleşme haklarına ilişkin ayrımcı uygulamalar konusunda Bakanlığınıza ulaşan şikâyet sayısı kaçtır?
- 14- Tokat T Tipi Cezaevinde tespit edilen hak ihlallerine ilişkin olarak sorumlular hakkında herhangi bir idari ya da disiplin soruşturması başlatılmış mıdır?